

גיטין כג-ב

עניין: טביעות עינא דקלא

מהרש"א ח"א ב"ב קכג:

לצמי אחי אתה צרמאות לעצמי צחנס הוא דודאי יש לך שום רמאות צה ודו"ק: והיינו דכתיב ויהי בבוקר והנה היא לאה מבצ"ל בו' אלא מתוך סימנין בו'. דליכא למימר שצולת סימנין היה סצור צלילה שהיא רחל עד צנקר שראה אותה לאור היום דמסתמא היה מכירה צקול כשהיה מדבר עמה כדלמריין צפרק המציא לב' וצפרק ג"ה לג' דלא הותרו סומיים ופקחים צלילה צנשותיהם אלא צנציעות עינא דקלא אלא ע"כ שנסירת הסימנין שידעה לאה להודיעם ליעקב הם הטעו את יעקב שלא להכירה צקול כמו שהטעו סימנין שער הידים את יצחק שלא הכיר את יעקב צקול וכה"ג אמרו צנ"ר לד' צנפרס והנה היא לאה א"ל רמייתא צת רמאה לאו צלילה הוינא קרינא רחל ואת ענת בו' הרי שלא הכירה צקול מיהו ק"ק למה היה לו ליתן לרחל הנהו סימנין דה"ל לצמוך אטביעת עינא דקלא וי"ל שהיה יעקב עושה קן על כל היותר טוב שלא ירמה אותו ודו"ק: בבצ"ל אתה מוצא שבעים

רמב"ן פרשת תולדות בראשית כז, יב

ואני תמה, איך לא פחד מהיכר הקול, וכל בני אדם נכרים בקולם, כמו שאמרו רבותינו (גיטין כג.) "היאך סומא מותר באשתו, והיאך בני אדם מותרין בנשותיהן בלילה, אלא בטביעות עינא דקלא". ואם סתם בני אדם מכירין כן, מה יהיה ביצחק, החכם והבקי להכיר בין בניו, שתהיה לו באמת טביעות בקול¹⁴⁰. אולי היו האחים האלה דומים בקולם. ולכך אמרו (ב"ר סה יט) כי "הקול קול יעקב" - דכריו, שמדבר בלשון רכה ומזכיר שם שמים¹⁴¹. או שהיה משנה קולו לדבר כלשון אחיו, כי יש בבני אדם יודעים לעשות כן¹⁴²:

מופת הדור סיפורים אות ב'

בעיר פראג היתה הדבר, בת נדיב משועי העיר ומגדולי תורה נשארה עזובה וגלמודה מבצ"ה אברך רך בשנים ואב בחכמה, עברו שנים אחדות ועקבותיו לא נודעו. באחד הימים בא איש אחד והכירו אותו כל אנשי העיר כי הוא הוא, ותהום כל העיר לקראתו, גם חותנו ובתו הכירוהו בסימניו ובחננעותיו כי הוא זה, וגם הוא הגיד להם כי אישה וחתנו הנהו, והצטרף עצמו באמתלאות שונות על אשר עזבה זה זמן רב, ויאספיהו חותנו הביתה וכל ב"ב כולם העידו והגידו כי הוא ולא אחר, בכל זאת הי' לב חותנו ואשתו פג להאמין בטח כי הנהו בעלה, וילכו לשאול בעצת הרב (הנו"ב). והשיב להם, כי יביאו את האברך לביתו, ומיד שלחו אחריו לבוא לבית הרב, ורבינו הביט בפניו ולא דבר אתו מאומה, ויצו לו לשוב לביתו, ולאשתו אמר כי לא תזדקק לו, ולחתנו צוה כי יעכבהו בביתו עד אחר שבת, וביום השבת כאשר ילך אתו להתפלל לבית הכנסת, בל ילך ישר אל מקומו אשר יש לו מיוחד לשיבתו, רק יתעכב מעט בפתח בית הכנסת, ויצוה לחתנו כי בל יוחיל עליו רק ילך על מקומו. והאיש שמר את הדבר ויעש כן, ויהי כאשר בא לפתח ביהכ"ג, התעכב מעט והתחיל לשוחח עם איש אחד, ולחתנו צוה כי בל יוחיל עליו ויכנס לבית הכנסת פנימה על מקומו אשר הוא עומד שם תמיד, אבל חתנו זה לא ידע מקום שבתו אי', נטה אנה ואנה ולא מצא מקום חתנו. וילך האיש ויספר את הדבר אל הרב רבינו הנו"ב, וצוה כי יביאהו לביתו אחר השבת, ויביאהו שם, והוכרח להודות כי רמאי הוא ובערמה עשה את כל הסימנים והתנועות ויגרשהו וילך. (כ"כ לי הגאון מו"ה שלום יוסף הארצשטארק האבד"ק יוזעפאף נכד רבינו הנו"ב אשר שמע מפי הגאון המובהק מו"ה שניאור זלמן זצ"ל אבד"ק לובלין ששמע ממורו חגאון הקדוש מוהרמ"מ מליבאוויטש זי"ע בעה"מ ס' צמח צדק. והג"מ רמ"מ סיים, מרגלא בפומי' דהעולם פעשה זו בשם הגר"א מווילנא ואני יודע ברור שהי' בפראג אצל הנו"ב).

חתם סופר החדש

פרשת תולדות

אולי ימושני אבי וכו' עלי קללתך בני [כ"ז י"ב-י"ג]. בחי' בנו של הרא"ש ז"ל ראיתי, קללתך לשון חסרון, חסרוןך מחלק ירושתך שתפסיד ע"י כעס אביך יהיה עלי, שאתן לך מחירו מכתובתי, והוא דוחק. ואני אומר אם נפרש קללתך לשון חסרון, י"ל כך, דאחז"ל [גיטין כ"ג ע"א] האיך סומא מותר באשתו, ע"י טביעת עין דקלא, והשתא ע"י שתלכיש [את] יעקב עורות גדיים עזים, ויהיה ניכר ליצחק ע"י המישמוש שהוא עשו, יכורר ליצחק שטעה בטביעת עינא דקלא, שהרי הוא היה סבור שהקול קול יעקב, וע"כ אסור לסמוך עוד על טביעת עינא דקלא, והי אסור באשתו, וע"כ יפרוש מאשתו מכאן ואילך, נמצא החסרון מגיע לה בעצם.